

Roboti: Podle právního výboru potřebujeme normy regulující jejich použití

Když vymyslel Karel Čapek slovo robot, nepředstavoval si asi, jaké složité právní regulace budeme jednou hledat, abychom činnost robotů a její důsledky podchytili. Dnešní realita si to ale vyžaduje; roboti a umělá inteligence se čím dál tím víc využívají. Nejsou ale dosud v občanském právu dostatečně podchyceni, ačkoliv mohou způsobit různé škody. Proto Parlament navrhuje celoevropské normy pro robotiku. O problematice jsme hovořili se zpravodajkou, lucemburskou socialistkou Mady Delvaux.

Ve čtvrtek 16.2. schválil Parlament [usnesení, ve kterém navrhuje pravidla](#) pro rychle se rozvíjející sektor robotiky. Poslanci mimo jiné požadují zavedení minimálních etických standardů a pravidel odpovědnosti za nehody či vzniklou škodu například v případě autonomních automobilů. **Jaké roboty si máme vlastně představit? Můžete uvést příklady?**

Roboty charakterizujeme jako fyzické přístroje vybavené senzory, díky nimž jsou propojeni se svým okolím a jsou schopni vyměňovat a analyzovat data. Nezahrnujeme sem zbraně. Příští generace robotů bude mít stále lépe vyvinutou schopnost se učit. Nejprestižnější roboti jsou autonomní vozidla. Máme také bezpilotní letadla, průmyslové roboty, pečovatelské roboty, roboty-společníky, roboty používané zemědělci, požárníky, až po roboty na zábavu a hraní.

Ve své zprávě se zabýváte otázkou, zda by roboti měli mít právní odpovědnost. Co by to v praxi znamenalo?

Až se rozšíří využití inteligentních autonomních robotů, kteří mají schopnost se samostatně učit, budeme muset řešit různé důsledky. Proto požadujeme, aby Komise zvažila různé možnosti regulace. Jedním z nich by bylo dát robotům status elektronické osoby se zvláštními právy a povinnostmi, mezi nimiž by byla i povinnost nahradit způsobenou škodu. Taková situace ale nenastane v nejbližší budoucnosti. To, co potřebujeme řešit dnes, je právní rámec pro současné roboty nebo ty, které se dostanou do použití v horizontu deseti až patnácti let.

Kdo by měl tedy toho času nést odpovědnost za případnou škodu - výrobce, programátor, vlastník nebo uživatel?

Máme dvě možnosti. Podle principu absolutní odpovědnosti by byl zodpovědný výrobce, protože má nejlepší předpoklady k tomu, aby zamezil poškození. Výrobce se pak může soudit se svými dodavateli. Druhá možnost je posouzení rizik, která by roboti mohli přinášet. Pak by museli proběhnout testy a odškodné by bylo na vrub všech subjektů zapojených ve výrobě. Také navrhuje, že by mělo být zavedeno povinné pojištění alespoň pro velké roboty.

Zmiňujete také nebezpečnost zneužití emocionálního pouta, které si mohou někteří lidé k robotům vytvořit. Jak tomu můžeme zamezit?

Musíme lidi učit, že robot není a nikdy nebude „lidský“ - může projevovat soucit, ale necítí soucit. Proto taky nechceme následovat Japonsko a vyvíjet roboty, kteří vypadají jako lidé. Navrhujeme kodex, který vyžaduje, aby nebyla zneužívána a podněcována emoční závislost lidí na robotech. Je to případ hlavně v pečovatelských službách: i když jste na robotovi fyzicky závislí, neměli byste si nikdy začít myslet, že vás má rád a záleží mu na vás.

Proč Parlament tlačí na úpravu, kam spěchá?

Pro jednu bychom mohli mít jednotnou úpravu ještě předtím, než každý stát začne přijímat svoje zákony, které se pak budou lišit a budou se muset složitě harmonizovat. Standardizace také prospěje výrobcům, protože Evropa je v robotice dobrá, ale abychom se udrželi na špici, potřebujeme jednotná pravidla pro evropské výrobce. Co se týče právní odpovědnosti: zákazníci musí mít garanci, že dostanou odškodné v případě nějakého poškození.

Velkým tématem je bezpečnost a ochrana údajů. Fungování robotů je založené na výměně a analýze dat. Aplikace a přístroje budou komunikovat mezi sebou navzájem a s různými databázemi, aniž by do této komunikace vstupovali lidé, kteří možná ani nebudou vědět, že taková komunikace probíhá. Je potřeba ošetřit, kdo a jak bude k těm údajům mít přístup.

Autorkou zprávy Parlamentu o normách občanského práva o robotice je v právním výboru Mady Delvaux. V tomtéž výboru je jedním ze stínových zpravodajů český poslanec Jiří Maštálka. Zpravodajkou za výbor pro vnitřní trh je česká poslankyně Dita Charanzová. Další zpravodajové a stínoví zpravodajové viz [zde](#). Rozhovor s poslankyní Mady Delvaux jsme poprvé publikovali 12.1.2017.

Další informace

[Tisková zpráva z hlasování pléna \(16.2.2017\)](#)

[Postup projednávání](#)

[profil poslankyně Mady Delvaux](#)

[Výbor pro právní záležitosti](#)

[Pracovní skupina k robotice a umělé inteligenci](#)

[Jak změní roboti náš život: Studie Think tanku EP \(anglicky\)](#)



Mady Delvaux je autorkou zprávy o robotice, na které se podíleli i čeští poslanci Maštálka a Charanzová



Normy pro roboty

<https://www.europartv.europa.eu/en/programme/society/european-parliament-raises-ethical-questions-on-robots-and-artificial-intelligence>